

# BLUMENTÁL

Ročník XXVIII

Číslo 6

Jún 2017

## SVET POTREBUJE NÁJŠŤ REČ LÁSKY

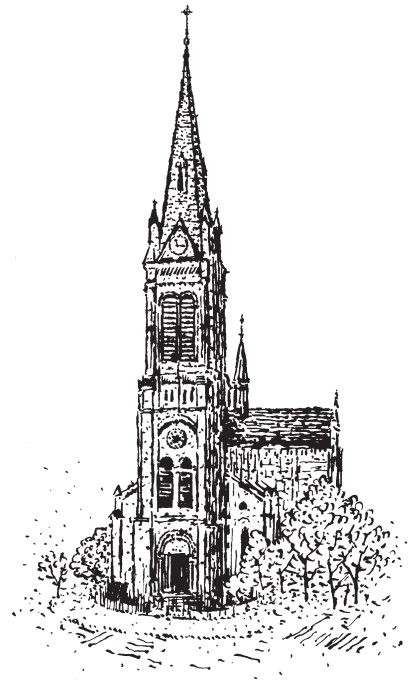
Rôzne ľudové pranostiky sa viažu k sviatku Zoslania Ducha Svätého – Turicam. Mnoho ľudí ich pozná, ale žiaľ, mnoho je aj tých, ktorí nepoznajú význam turických sviatkov, nevedia vôbec, že nejaké Turice sú. Z hľadiska viery sú turické sviatky ôsmou veľkonočnou nedeľou, veľkonočná oktáva oktáv, sviatky, ktoré dôstojne uzatvárajú toto obdobie. Zoslanie Ducha Svätého patrí rovnako k udalosti Veľkej noci. V prvotnej Cirkvi boli svätodušné sviatky dňom krstu pre tých, ktorí nemohli z rôznych príčin prijať sviatosť krstu na veľkonočnú vigíliu. Dnes Cirkev veľmi zdôrazňuje skutočnosť, že Ježiš ihneď po svojom zmŕtvychvstani vstupuje do spoločenstva apoštolov a udeľuje im svojho Ducha:

*Večer, v ten istý prvý deň v týždni, keď boli učeníci zo strachu pred Židmi zhromaždení za zatvorenými dverami, prišiel Ježiš, stal si doprostred a povedal im: „Pokoj vám!“ Ako to povedal, ukázal im ruky a bok. Učeníci sa zaradovali, keď videli Pána. A znova im povedal: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.“ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite Ducha Svätého.“ Toto je veľmi závažná vec, nakoľko si musíme práve teraz uvedomiť, že Turice sú neodmysliteľnou súčasťou tak života jednotlivca, ako aj Cirkvi. Práve v odovzdaní Ducha Svätého Ježiš privlastňuje dielo vykúpenia človeka a skrze dielo vykúpenia povoláva k životu Cirkev, ktorá sa rodí na základe pôsobenia Ducha Svätého. Preto sa v prefácii – piesni vďaky na svätodušné sviatky spieva chválospev Bohu Otcovi: *Lebo na završenie veľkonočného tajomstva našej spásy zoslal si dnes Ducha Svätého na tých, ktorých si v Kristovi, svojom Synovi, prijal za svoje deti.* A toto je naozaj ten pravý a najhlbší zmysel Turíc. Skrze smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista v Duchu Svätom nás Boh prijal za svojich, a to je naozaj dôvod na radosť. Na radosť trvalú, veľkonočnú, neustále sa obnovujúcu a stále prežívanú. Z radosti jednotlivca, z povolania z aktívneho prijatia za Božie deti žije Cirkev toto jedinečné spoločenstvo Ježiša Krista. Ona je dielom Ducha Svätého, tajomne zrodená v okruhu päťdesiatich dní po zmŕtvychvstani Pána. Ona je tá, ktorá nesie poslanstvo spásy, je viditeľným znamením spásy po všetky dni až do skončenia sveta. Turické sviatky preto pre nás sú viac len než nejaká spomienka na historickú udalosť, na deň, keď apoštoli dokázali otvoriť dvere a pred zhromaždenými nielen židmi, ale ľuďmi rôznych národov a národností otvoriť ústa a evanjelizovať. Toho istého Ducha sme dostali aj my, preto je namieste, aby sme aj my zanechali svoj strach a otvorili sa pre svet v evanjelizačnom úsilí a vedeli dokázať, že radosť zo skutočnosti, že sme Božie deti, si nenecháme iba pre seba. O tom sú Turice, to sú ozajstné Turice – v Duchu Svätom evanjelizácia a šírenie Božieho kráľovstva na tejto zemi.*

A práve Turice by nám mali niečo povedať o našom stave viery. O stave viery, ktorá sa má prejavovať v spoločenskom živote, hoci mnohí nám neustále tvrdia, že viera je súkromná vec každého. Ale opak je pravdou. Ak sa zadívame na apoštolov, ktorí očakávali na základe príkazu Ježiša Krista Ducha Svätého a vidíme ako po jeho príchode otvárajú dvere večeradla a ohlasujú tajomstvo spásy, potom my nemôžeme byť iní. My nemôžeme svoju vieru zatvoriť do seba, lebo viera je dar, ktorý nám dal Boh, ale nielen pre nás. Preto viera patrí do spoločnosti a preto je dôležité vedieť si v určité dni spomenúť, že dar viery musíme rozhojniť a k tomu nás vedie prijatie Ducha Svätého, tretej Božskej osoby, celkom tak, ako to pochopili a prijali apoštoli.

V okruhu päťdesiatich dní, ktoré uplynuli od zmŕtvychvstania Ježiša Krista, Boh naplní apoštolov svojím Duchom. Duchom múdrosti, rozumu, rady, vedomosti, sily, nábožnosti a bázne Božej. Pod vplyvom tohto Ducha potom konali a evanjelizovali. Stali sa vyslancami Božej lásky. Dnes svet znovu potrebuje najšť reč lásky. Navonok sa síce zjednocuje, ale vnútorne je rozdelený. Preto sviatky Ducha Svätého sú sviatkami hľadania, poznania a konania – najskôr jednotlivca a potom celej spoločnosti. Sviatky Ducha Svätého – Turice sú sviatkami zjednocovania a vzájomného počúvania sa v Duchu Svätom. V Duchu, ktorý v našich srdciach roznečuje lásku, ktorá stále chýba svetu.

Daniel Dian



*.....učte sa odo mňa,  
lebo som tichý a pokorný srdcom.“  
Čím viac sa zo sveta strácajú opravdivé  
hodnoty,  
tým viac potrebujeme citlivé, vnímavé  
srdce,  
srdce, podobné Ježišovmu Srdcu.  
Jeho Srdce je stále otvorené pre druhých;  
miluje a v láske sa skláňa pred prosbou  
matky;  
Srdce, ktoré vníma bolesť matky;  
Srdce, ktoré chápe bolesť otca;  
Srdce, ktoré neodmieta slzy  
kajúceho človeka a padlej ženy;  
Srdce, ktoré nevie odmietnuť dieťa;  
Srdce, ktoré hľadá stratených  
a márotnatných synov a dcéry;  
Srdce, ktoré hovoriac tvrdí pravdu  
zároveň ponúka odpustenie;  
Srdce, ktoré Otcovi jasne hovorí:  
nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane.  
Srdce, ktoré je nielen symbolom,  
ale ktoré je živým príkladom obety;  
Srdce, ktoré miluje bez hraníc  
a bez vypočítavosti.  
Srdce, ktoré je schopné dať všetko za  
druhých;  
srdce, ktoré je schopné otvoriť sa  
pre každého a zabudnúť úplne na  
seba;  
srdce, ktoré miluje a odpúšťa;  
Srdce, ktoré identifikujeme ako srdce  
Bohočloveka Ježiša Krista.  
Toho Krista, ktorý naozaj všetko dal  
pre dobro človeka,  
a ktorý navždy ostáva príkladom  
pre každého...*

Z myšlienok kňaza

## VŠETCI SME POSLANÍ SVEDČIŤ

V predchádzajúcich číslach sme vám, milí naši čitatelia, od začiatku Pôstneho obdobia, cez slávnosť Veľkej noci a Nanebovstúpenia Pána ponúkali na stránkach nášho časopisu myšlienky z knihy Francisca F. Carvajala: *Hovoriť s Bohom - Meditácie na každý deň*. V tomto čísle chceme zavšíť tento cyklus myšlienkami z kapitoly Zoslanie Ducha Svätého.

**K**ed' prišiel deň Turíc, boli všetci vedno na tom istom mieste. Tu sa náhle strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli (Sk 2, 12). Duch Svätý sa zjavil v tých živloch, ktoré v Starom zákone sprevádzali obyčajne prítomnosť Boha: vietor a oheň (porov. Ex 3, 2).

Zoslanie Ducha Svätého v deň Turíc nebolo izolovanou jednorazovou udalosťou v živote Cirkvi. Tešiteľ ju stále posväcuje tak, ako ňou neustále posväčuje mnohými vnuknutiami každú dušu. Sú to: „všetky vyrušenia, podnety, vnútorné napomenutia a výčitky, záblesky svetla a osvietenia, ktoré Boh v nás vykonáva. Posilňuje naše srdcia svojim požehnaním, starostlivosťou a otcovskou láskou, aby nás prebudil, pohol, pritiahol k svätým čnostiam, k zamilovaniu si neba a k dobrým predsavzatiam; slovom k všetkému tomu, čo nás privedie do večného života“ (sv. František Saleský, *Úvod do náboženského života*), pôsobí v duši „jemne, milo a príjemne... prichádza spasiteľ, vyliečiť, osvietiť“ (sv. Cyril Jeruzalemský: *Catecheses 16*).

Počas Turíc dostali apoštoli posilu na plnenie svojho poslania svedčiť o Ježišovi, hlásať dobrú zvesť všetkým ľuďom. Ale netýka sa to len apoštolov. Všetci veriaci v Krista majú milú povinnosť ohlasovať, že Kristus vstal z mŕtvych pre našu spásu. *V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať videnia a vaši starci budú snívať sny. Aj na svojich služobníkov a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch svojho Ducha a budú prorokovať* (Sk 2, 17 - 18). Takto kázal Peter ráno na Turíce.

Odvtedy máme všetci kresťania poslanie ohlasovať a ospevovať *magnalia Dei* - Veľké Božie skutky, ktoré Boh vykonal na svojom Synovi a na tých, čo v neho veria. Sme svätý ľud, aby sme zvestovali veľké skutky toho, ktorý nás povo-

ljal z tmy... do svojho obdivuhodného svetla (1 Pt 2, 9).

Keď si uvedomíme, že naše posväcovanie a apoštolská účinnosť závisia od odpovede na podnety Ducha Svätého, pocitíme potrebu často a úpenlivo prosiť: *Očisť, čo bolo skalené, zavláž, čo bolo znavené, uzdrav, čo je zranené, ohni, čo je strpnuté, zohrej, čo je skrehnuté, naprav, čo je zblúdené* (sekvencia o Duchu Svätom). Vieme totiž, že v našom vnútri je veľa nedostatkov, rán, chorých a vyschnutých miest, ako aj malých odchýlok, ktoré treba napraviť. Musíme prosiť o väčšiu činnosť učenívosti, ktorá by nám pomohla prijať podnety a vnuknutia Tešiteľa s čistým srdcom.

Ak chceme rásť vo vernosti k vnuknutiam a podnetom Ducha Svätého vo svojej duši, môžeme sa „zamerať na tri základné veci: učenívosť, život modlitby a zjednotenie sa s krížom.

Na prvom mieste je teda **učenívosť**, pretože Duch Svätý je ten, ktorý svojimi vnuknutiami postupne udáva nadprirodzený tón našim myšlienkam, želaniam a skutkom. To on nás vedie, aby sme prilpli ku Kristovmu učeniu a do hĺbky ho pochopili; to on nám dáva svetlo, aby sme si uvedomovali svoje osobné povolanie a silu na uskutočňovanie všetkého, čo Boh od nás očakáva“ (bl. Josemaría Escrivá: *Kristus ide tadiaľto*).

Tešiteľ pôsobí v našej duši neprestajne; bez podnetu Ducha Svätého nedokážeme vypovedať ani jednu strelnú modlitbu, hovorí nám sv. Pavol (porov. 1 Kor 12, 3). Je prítomný počas našej modlitby a podnecuje nás v nej; rovnako aj pri čítaní evanjelia, keď odhaľujeme nové svetlo v rade, ktorú sme dostali; pri uvažovaní o niektorej pravde viery, o ktorej sme už neraz uvažovali. Uvedomíme si, že to nové svetlo nezávisí od našej vôle. Nepochádza od nás, ale od Boha. Duch Svätý nás jemne povzbudzuje vyznávať svoje hriechy vo sviatosti pokánia, spontánne pozdvihnúť srdce k Bohu,

vykonať dobrý skutok. To on nám vnúka myšlienku nejakého malého umŕtvovania, alebo nám pomáha nájsť vhodné slovo, ktoré dá podnet niekomu na lepšiu život.

Rovnako dôležitý je **život modlitby**, „pretože odovzdanie sa, poslušnosť a krotkosť kresťana sa rodia z lásky a k láske smerujú. A láska vedie k osobnému kontaktu, k rozhovoru, k priateľstvu. Kresťanský život vyžaduje nepretržitý dialóg s Trojjediným Bohom, a k tomu dôvernému vzťahu nás vedie práve Boží Duch... Zvyknime si pravidelne sa utiekať k Duchu Svätému, ktorý nás privedie k svätosti; dôverovať mu, prosiť ho o pomoc, cítiť jeho blízkosť. Takto sa bude zväčšovať aj naše úbohé srdce, budeme čoraz viac túžiť milovať Boha a kvôli nemu aj všetkých ľudí“ (bl. Josemaría Escrivá: *Kristus ide tadiaľto*).

*Nik nemôže povedať: Ježiš je Pán, iba ak v Duchu Svätom* (1 Kor 12, 3). Cirkev nás povzbudzuje, aby sme vzývali Ducha Svätého ako vnútorného učiteľa kresťanskej modlitby (*Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 2681).

Napokon veľmi dôležité je **zjednotenie sa s krížom**, „pretože v Kristovom živote predchádzala vzkrieseniu a zoslaniu Ducha Svätého Kalvária; rovnaký postup by mal nasledovať aj v živote každého kresťana... Duch Svätý k nám prichádza ako ovocie kríža: úplného sebaodovzdania Bohu, hľadania jedine jeho slávy a zrieknutia sa celkom seba samého“ (bl. Josemaría Escrivá: *Kristus ide tadiaľto*).

Ak chceme žiť v hlbokom spoločenstve s Duchom Svätým, najúčinnnejšie je obrátiť sa na našu najsvätejšiu Matku Máriu, ktorá najlepšie zo všetkých stvorení dokázala odpovedať na podnety Svätého Ducha. *Päťdesiaty deň apoštolí jednomyselne zotrvali na modlitbách spolu so ženami a s Ježišovou Matkou Máriou* (Sk 1, 14).

**Podľa citovanej knihy pripravila X. Duchoňová**

## ZASVÄTIŤ ČI ZVERIŤ SA

V poslednom čase veľmi často medzi veriacimi rezonuje otázka „Čo je správne: zasvätiť, resp. zasvätiť sa Panne Márii alebo zveriť sa Panne Márii?“ Práve v tomto čase stého výročia zjavení Panny Márie vo Fatime to bude otázka veľmi aktuálna aj v súvislosti s udalosťou, ktorá sa uskutoční v Nitre 5. júla na slávnosť svätých Cyrila a Metoda v Nitre. Bude to zasvätenie Slovenska Božskému Srdcu Ježišovmu a Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie. Je to v rámci storočnice Fatimy, pričom zároveň si pripomíname 70 rokov od zasvätenia, ktoré sa udialo tu na Slovensku.

Vykonal ho pán arcibiskup Karol Kmeťko, keď Slovensko zasvätil Božskému Srdcu Ježišovmu. Takže te-

raz, po sedemdesiatich rokoch, ideme znova vykonať tento akt zasvätenia národa. Preto je správne, aby sme si vyjasni-

li pojmy a celkom iste odstránili istú nevráznosť, ktorú vyvoláva polemika zástancov zverenia či zasvätenia. O odpoved' som poprosil svojho spolubrata Štefana Fábryho, mladého znalca liturgie, ktorý odpovedá takto:

„Otázka používania pojmov „zasvätenia sa“ či „zverenia sa“ Panne Márii je na Slovensku nedoriešená a stále živá. Existuje početná skupina kňazov i veriacich, ktorí obhajujú používanie poj-

mu zasvätiť sa Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, iná skupina striktnie trvá na vyjadrení „zveriť sa pod ochranu Panny Márie“.

V tejto súvislosti je zaujímavé všimnúť si niektoré texty *Katechizmu Katolíckej cirkvi*, ktorý na niekoľkých miestach spomína pojem zasvätenie (KKC 1672, 916, 931, 901, 923). Vždy však striktnie v kontexte zasvätenia sa Bohu, napríklad: *Kto sa odovzdal nadovšetko milovanému Bohu, ktorému ho zasvätil už krst, je takto dôvernejšie zasvätený Božej službe a oddaný dobrou Cirkvi. Stavom zasvätenia Bohu svedčí Cirkev o Kristovi a ukazuje, ako obdivuhodne v nej účinkuje Duch Svätý* (KKC 931). Tento text vyjadruje to, že prijatím krstu sme zasvätení Bohu, teda doslova odovzdaní jemu, službe jemu.

Článok 901 hovorí o účasti laikov na Kristovom kňazskom úrade. Píše sa v ňom: *Keďže laici sú zasvätení Kristovi a pomazaní Duchom Svätým, sú obdivuhodne povolani a usposobení, aby sa v nich rodilo čoraz hojnejšie ovocie Ducha... Je to účasť na tzv. krstnom alebo všeobecnom kňazstve, teda povolanie prinášať obety v každodennom živote, a takto posväcovať svet.*

Toto krstné zasvätenie je potom u niektorých prehĺbené osobitným požehnaním, ktoré má trvalý dosah, pretože zasväcuje Bohu. Ide predovšetkým o požehnanie opáta a opátky kláštora, zasvätenie panien a vdov, obrad rehoľnej profesie a požehnanie pre niektoré cirkevné služby: lektori, akolyti, katechéti a pod. (pozri KKC 1672).

Ak by sme nahliadli do liturgickej knihy *Obrad zasvätenia panien*, v úvodných poznámkach (č. 1) nájdeme takýto text: *Zvyk zasväcovať panny, ktorý bol už v prvotnej kresťanskej Cirkvi, spôsobil, že sa ustanovil slávnostný obrad, ktorým sa panna stala posvätnou osobou, transcendentným znamením lásky Cirkvi ku Kristovi, eschatologickým obrazom nebeskej Nevesty a budúceho života. Obradom zasvätenia dáva Cirkev najavo lásku k panenstvu, vyprosuje nadprirodzenú milosť pre panny a nalieha vo prosí o vyliatie Ducha Svätého.*

Zdá sa teda, že ak Cirkev v odborných teologických a liturgických textoch používa pojem „zasvätenie sa“ Bohu v takom zmysle, ako bolo spomenuté, teda: že

1. vychádza z krstu,
  2. znamená odovzdanie sa Bohu a jeho službe,
  3. je spojené s osobitným požehnaním a
  4. vyjadruje viac-menej trvalý stav,
- je správne, aby sa tento pojem používal výhradne v spojení „zasvätiť sa Bohu“.

Pokiaľ ide o Pannu Máriu, príp. jej Nepoškvrnené Srdce, je teologicky správnejšie používať pojem „zveriť sa“, „zveriť sa pod ochranu“, „odovzdať sa“.

Touto problematikou sa zaoberá aj dokument Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí s názvom *Direktórium o ľudovej zbožnosti*. V bode 204 vy-

jadruje túto problematiku v niekoľkých faktoch:

1. je tu zmienka o sv. Ludovívi Máriovi Grignonovi z Montfortu, ktorý navrhol kresťanom: *zasvätiť sa Kristovi rukami Panny Márie* (spomína to sv. Ján Pavol II. v encyklike *Redemptoris Mater*, 48);
2. presné používanie teologických pojmov vychádzajúce z liturgickej teológie si vyžaduje, aby sa pojem „zasvätiť sa“ používal vo význame obetovať seba samých Bohu;
3. úkon tzv. zasvätenia sa Panne Márii je len analogický zasväteniu sa Bohu (a o tom treba veriacich poučovať), ktoré sa v úplnosti koná *Otcovi skrze Krista v Duchu Svätom* a môže (ale nemusí) byť spojené s prosbou o príhovor Panny Márie, ktorej sa zverujeme.

Práve takto to vyjadruje i najstaršia zachovaná modlitba k Panne Márii (jej najstarší známy text je zachovaný na egyptskom papyruse pochádzajúcom približne z roku 250 po Kr.; spomína ho Origenes aj Dionýz z Alexandrie) *Pod tvoju ochranu sa utiekame...*

(Napokon aj v talianskych textoch, ktoré používajú pápeži, sa pri modlitbách k Panne Márii používa pojem „affidamento“, teda zverenie sa, a nie „consacrazione“, zasvätenie.)



Pre úplnosť treba dodať, že tejto problematike sa venoval aj predseda Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska biskup Dr. Marián Chovanec, ktorého vyjadrenie možno nájsť na oficiálnej internetovej stránke Konferencie biskupov Slovenska.

Pri akomsi „preferovaní“ pojmu zverenie pred pojmom zasvätenie teda nejde o „oslabenie“, ako to často počuť, ale o teologicky správnejšie vyjadrenie. Žiaden oficiálny dokument Cirkvi nezakazuje používať pojem „zasvätiť sa Panne Márii“, avšak *Direktórium o ľudovej zbožnosti a liturgii upozorňuje na to, aby sa správne používal a aby sa takýto úkon vyjadril korektným spôsobom, čiže v litanii: Otcovi skrze Krista v Duchu Svätom,*

*s prosbou o príhovor Panny Márie, ktorej sa úplne zverujeme* (204).

V tejto knihe ( ide o knihu od zostavovateľov Štefana Fábryho a Petra Starošíka: *Panna Mária Fatimská - modlitby a pobožnosti*, vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave 2017 ) rešpektujeme to, ako boli jednotlivé modlitby do slovenčiny preložené a ako sú zaužívané. Hoci sa prikláňame k pojmu zverenie, v textoch modlitieb rešpektujeme pojem zasvätenie“.

Azda najaktuálnejšie do tejto „polemiky“ zasiahol pápež František vo Fatime 12. mája, keď sa pri soche Fatimskej Panny Márie na mieste jej zjavenia modliť: *„Zdravas’ Kráľovná, blahoslavená Fatimská Panna, Panna Nepoškvrneného srdca, útočisko a cesta, ktorá vedie k Bohu! Ako pútnik Svetla, ktoré k nám prichádza z tvojich rúk, vzdávam vďaka Bohu Otcovi, ktorý v každom čase a na každom mieste koná v dejinách ľudstva; ako pútnik pokoja, ktorý ohlasuješ na tomto mieste, vzdávam chválu Kristovi, nášmu pokoji, a vyprosujem pre svet svornosť medzi všetkými národmi; ako pútnik nádeje, ktorú oživuje Duch, prichádzam ako prorok a posol, ktorý všetkým umyje nohy za jedným stolom, ktorý nás spája.*

*Zdravas’, Matka milosrdenstva, Panna odetá do bieleho rúcha!* Na tomto mieste, z ktorého si pred sto rokmi všetkým ukázala plány Božieho milosrdenstva, hľadím na tvoj žiarivý odev a ako biskup odetý v bielom, pripomínam všetkých, ktorí oblečení do krstnej biely, chcú žiť v Bohu a modlia sa Kristove tajomstvu, aby vyprosili pokoj.

*Zdravas’, život i sladkosť. Bud’ pozdravená, nádej naša.* Ó, putujúca Panna, ó, Kráľovná celého vesmíru, v najintímnejšom vnútri tvojho bytia, v tvom Nepoškvrnenom srdci, zhladni na bolesti ľudskej rodiny, ktorá kvíli a narieka v tomto údolí slz. V najintímnejšom vnútri tvojho bytia, v tvom Nepoškvrnenom srdci, ozdob nás leskom šperkov tvojej koruny a urob z nás pútnikov, akou si bola ty. S tvojím panenským úsmevom dodaj silu radosti Kristovej Cirkvi. S tvojím sladkým pohľadom posilni nádej Božích detí. S modliacimi sa rukami, ktoré spínaš k Pánovi, zjednoť všetkých do jednej ľudskej rodiny.

Ó, milostivá a nad všetky pobožná, ó, presladká Panna, Božia Matka Mária, Ružencová kráľovná z Fatimy! Pomôž nám, aby sme nasledovali príklad blahoslavených Františka a Hyacinty a všetkých, čo sa zasväcujú ohlasovaniu Evanjelia. Vydáme sa tak každým smerom, pôjdeme ako pútnici pozdĺž všetkých ciest, zbúrame všetky múry a prekonáme každú hranicu, kráčajúc smerom k všetkým perifériám, prejavujúc Božiu spravodlivosť a pokoj. V evanjeliovej radosti bu-

deme Cirkvou odetou do bieleho, do belosti opranej v Baránkovej krvi preliatej ešte aj dnes vo vojnách, ktoré ničia svet, v ktorom žijeme. A tak budeme ako ty, obrazom ohnivého stĺpu, ktorý osvecuje cesty sveta, všetkým ukazujúc, že Boh existuje, že Boh je, že Boh prebýva uprostred svojho národa, včera, dnes i po celú večnosť.

**Zdravas' Matka Pána, Panna Mária, Ružencová kráľovná z Fatimy!** Požehnaná si medzi ženami, si obrazom Cirkvi odetej do veľkonočného svetla, si **čfou nášho ľudu, si víťazstvom nad útokom zla.**

Prorocstvo Otcovej milosrdnej lásky, Učiteľka ohlasovania dobrej zvesti Syna, Znamenie žiarivého ohňa Ducha Svätého, nauč nás, v tomto údolí radostí a bolesti, večným pravdám, ktoré Otec zjavuje maličkým. Ukáž nám silu tvojho ochranného plášťa. Tvojim Nepoškvrneným srdcom, buď útočiskom hriešnikov a cestou, ktorá vedie k Bohu.

**Zjednotený s mojimi bratmi, vo viere, nádeji a láske, sa ti zverujem. Zjednotený s mojimi bratmi sa skrze teba zasväcujem Bohu, ó, Ružencová Panna z Fatimy.**

A nakoniec ponorený vo Svetle, ktoré k nám prichádza z tvojich rúk, budem vzdávať slávu Pánovi na veky vekov. Amen“.

Verím, že takéto vysvetlenie a modlitba pápeža vo Fatime pomôže všetkým zástancom zverenia alebo zasvätenia sa Panne Márii správne pochopiť o čo ide a odstráni „istú ‚revnivost‘“ medzi nami. Nech nás láska k Matke Božej stále preniká, naplní a vedie k pokojnej práci na spásu sveta, aby sme boli spolupracovníkmi na tomto diele.

Daniel Dian

## DVE SRDCIA: JEŽIŠOVO A MÁRIINO

Slávnosť Najsvätejšieho Srdca nášho Pána je liturgicky pohyblivý sviatok. Slávime ho vždy v piatok po druhej nedeli po Slávnosti Najsvätejšej Trojice, v tomto roku 23. júna. Zvyčajne na druhý deň, teda v sobotu, sa slávi spomienka Nepoškvrneného Srdca Panny Márie. V tomto roku však táto spomienka ostáva v úzadí, lebo práve na túto sobotu pripadá liturgická slávnosť Narodenia sv. Jána Krstiteľa (24. júna). Napriek tomu poslanstvo úcty dvoch srdc – Ježišovo najsvätejšieho a Máriino nepoškvrneného – je stále aktuálne, aby sme aj v našich časoch hodnoverne žili podľa viery, ktorú vyznávame, a tak kráčali do Božích príbytkov v nebi (porov. Jn 14, 2), ktoré pre nás pripravil Pán Ježiš svojou vykupiteľkou smrťou na kríži a slávnym vzkriesením.

V sobotu 13. mája t. r. vyhlásil pápež František v portugalskej Fatime za svätých dvoch súrodencov Františka Marta (1908 – 1919) a Hyacintu Martovú (1910 – 1920). Im a ich staršej sesternici Lucii Santosovej (1907 – 2005) sa vo Fatime (13. mája 1917 – 13. októbra 1917), teda pred sto rokmi zjavovala Panna Mária. **Skrze tieto tri deti Panna Mária odkázala ľuďom, aby sa obrátili, zasvätili Pánovmu Najsvätejšiemu Srdcu skrze jej Nepoškvrnené Srdce a konali pokánie.** František a Hyacinta Martovci sú svätými nie preto, že sa im zjavovala Panna Mária, ale preto, že odhodlane a dôsledne robili to, čo im Panna Mária povedala. Tak konala aj ich sesternica Lucia Santosová, ktorá sa stala rehoľnou sestrou. Proces jej kanonizácie prebieha od 13. februára 2017.

Panna Mária ako Božia Matka a Matka Cirkvi nám skutočne chce dobre, lebo nás opravdivo miluje. Ako dobrá mama nám pripomína obsah Božieho slova, to, čo povedal Pán Ježiš, Boží Syn. Tri fatimské deti zanechali príklad, ktorý máme nasledovať. Napriek utrpeniu a prikormiam, ktoré zažili kvôli zjaveniam, sa denne modlili posvätný ruženec, konali zmierne zástupné pokánie a prinášali obety za obrátenie hriešnikov a za duše v očistci, aby sa čo najviac duši dostalo do neba a čo najmenej duši do pekla, ktoré im Panna Mária ukázala. Takto uskutočňovali pravú lásku k Pánovi a k blížnemu. Podobne máme konať aj my.

„Keď bola sestra Lucia v španielskom kláštore v Tuy, vyprosila si a dostala od svojich predstavených a svojho spovedníka povolenie konať každú noc zo štvrtka na piatok od jedenástej hodiny do polnoci svätú hodinu. V noci 13. júna 1929 si pokľakla pri zábradlí uprostred kaplnky, aby sa modlila. Pretože cítila únavu, vstala a modlila sa ďalej s rozo-



pätými rukami. Svetilo len večné svetlo. Náhle sa celá kaplnka rozžiarila nadprirodzeným svetlom a na oltári sa objavil kríž zo svetla, ktorý siahal až ku stropu. V jasnejšom svetle bolo vidieť v hornej časti kríža tvár a hornú časť tela človeka, na hrudi mal holubicu tiež zo svetla, a telo iného človeka pribité klincami na kríž. Kúsok pod pásom vo vzduchu bolo vidieť kalich s veľkou hostiou, na ňu padalo niekoľko kvapiek krvi, ktoré stekali z tváre ukrižovaného a z rany v hrudi. Tie kvapky stekali po Hostii a padali do kalicha. Pod prvým ramenom kríža stála Panna Mária. Bola to Panna Mária Fatimská so svojim Nepoškvrneným Srdcom v ľavej ruke, bez meča a ruží, avšak s trňovou korunou a plameňmi. Pod ľavým ramenom kríža, akoby z krištáľovo čistej vody stekajúcej na oltár, boli veľkými písmenami slová *milosť a milosrdenstvo*. „Pochopila som,“ spomína Lucia, „že mi bolo ukázané tajomstvo Najsvätejšej Trojice a dostala som o tomto tajomstve osvietenie, ktoré mi nie je dovolené zverejniť. Nato mi Panna Mária povedala: ‚Prišla chvíľa, keď Boh žiada, aby Svätý Otec v spojení so všetkými biskupmi sveta zasvätil Rusko môjmu Nepoškvrnenému Srdcu; sľubuje, že ho takto zachráni. Božia spravodlivosť odsudzuje toľko ľudí za hriechy, ktoré sú páchané proti mne, takže prichádzam

žiadať o zmier. Obetuj sa na tento úmysel a modli sa.“

O čosi neskôr sa jej Panna Mária v dôvernom oznámení posťažovala: „**Nechceli vyhovieť mojej žiadosti! (...) Ako kráľ Francúzska sa dajú na pokánie a pristúpia k zasväteniu, ale už bude neskoro! Rusko medzitým rozšíri svoje bludy po svete, vyvolá vojny a prenasledovanie Cirkvi. Svätý Otec bude veľa trpieť.**“ Panna Mária poukázala v tomto súkromnom zjavení sestre Lucii na udalosť z 18. storočia, z čias panovania francúzskeho kráľa Ludovíta XVI. (1754 – 1793). Pre ich pochopenie sa potrebujeme preniesť ešte o jedno storočie späť, v ktorom žila sv. **Mária Margita Alacoque** (1647 – 1690). Túto rehoľnú sestru si vyvolil Pán Ježiš, aby šírila vo svete úctu k jeho Božskému Srdcu. **17. júna 1689 sa sv. Margite Márii Alacoque zjavil Kristus a žiadal ju, aby tmočila kráľovi svoju výzvu.** Pán Ježiš žiadal vtedajšieho kráľa Ludovíta XIV., prezývaného Kráľ Slnko (1638 – 1715), ktorý viedol veľmi prepychový a zhyralý život, aby zasvätil svoju krajinu jeho Božskému Srdcu: „Povedz najstaršiemu synovi môjho Najsvätejšieho Srdca, že tak, ako dostal svoje časné narodenie skrze úctu a zásluhu môjho najsvätejšieho detstva, dosiahne aj svoje zrodenie pre večnú slávu skrze moje Najtíhodnejšie Srdce. Moje Srdce chce vládnuť v jeho paláci, chce byť zobrazené na jeho zástave a vyrazené na jeho zbraniach, aby získali víťazstvo nad jeho nepriateľmi a nepriateľmi svätej Cirkvi. Mój Otec žiada kráľa, aby uskutočnil jeho plán, ktorým je vybudovanie chrámu, v ktorom bude vystavený obraz môjho Najsvätejšieho Srdca a kde mu bude prejavovať úctu celé Francúzsko.“ (porov. Jacquesle Brun, *Svätá Markéta-Marie Alacoque, reholčie, 1647 – 1690, in Božské Srdce. Teologická reflexe*, Olomouc – Velehrad, Centrum

Aletti - Refugium, 2002, s. 107 - 117, zvlášť s. 110 a 116).

Ludovít XIV. a ani jeho syn Ludovít XV. (1710 - 1774) nevykonali toto zasvätenie. Žiadosť nášho Pána pochopil až kráľ Ludovít XVI. (1754 - 1793), ktorý zasvätil Francúzsko Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Pre záchranu „Najstaršej dcéry Cirkvi“, ako Francúzsko nazývali pápeži, bolo však už neskoro. Kráľ toto zasvätenie vykonal až vo väzení, kde ho uvrhli stúpenci Francúzskej revolúcie. Práve tam sa našli obrázky Božského Srdca s textom zasvätenia, ako ho podpísal kráľ Ludovít XVI. a jeho manželka kráľovná Mária Antoinetta. Na záchranu kráľovstva a Francúzska, ako jedného zo strážcov viery, však už bolo neskoro. **17. júna 1789, teda presne sto rokov odo dňa, keď Ježiš prostredníctvom sv. Margity Márie Alacoque vyzval na zasvätenie Francúzska, zvrhlo ústavo-**

**darné zhromaždenie monarchiu a začalo éru revolučnej hrôzovlády.** Cena za toto „vyčkávanie“ bola skutočne vysoká. Revolúcia sa totiž začala hromadným vraždením kňazov, biskupov, vypaľovaním kláštorov a kostolov, prenasledovaním zbožných veriacich a napokon vrcholila úplným zákazom pravej bohopoety. Faktom je, že na toto „nevypočutie“ doplatil najmä sám kráľ, ktorého 21. januára 1793 popravili gilotinou. Neskôr aj jeho manželku.

Prostredníctvom týchto historických udalostí nás Pán Boh varuje. Žiada nás, aby sme si k nemu opätovne našli cestu ako k nášmu Stvoriteľovi a aby sme mu preukazovali úctu, ktorá mu právom prináleží. Panna Mária nás upozorňuje, že táto božská výzva je jasne ohraničená. Boh vymedzil presný čas, a keď sa čím skôr jeho žiadosť nesplní, môžeme očakávať osud, aký stihol Francúzsko a jeho

kráľa. Začujeme jeho hlas? Poučíme sa z chýb predkov? (porov. Gaudius Radelí, *Triumf Srdca* [elektronická verzia], Inštitút svätého Františka Saleského, Bratislava 2017, s. 121 - 124, 139 - 138).

Kto skutočne miluje, počúva a poslúcha milovaného. Koná podľa toho, čo mu dobré a správne hovorí. Ak skutočne milujeme Pána, tak zachováваме každé jeho slovo. Takto sa otvárame pôsobeniu Ducha Svätého, skrze ktorého nás nekonečne miluje nebeský Otec. Približujeme sa stále viac k Pánovi, ktorý nás nenecháva ako siroty. Zostávame v Božej láske, ponárame sa do nej, aby sme podľa nej žili. Lebo bez Božej pomoci nemôžeme milovať Ježišovou láskou, je to nad naše sily (Jn 14, 15 - 21). Našou úlohou je vytvárať v našom srdci a živote priestor pre Božie pôsobenie skrze modlitbu srdca a dobré skutky v duchu pokánia. **ThDr. Michal Vivoda**

## SVÄTENINY - POBOŽNOSTI: LITÁNIE

**Je čas - mesiace máj a jún, kedy sa veriaci v našich farnostiach zvlášť intenzívne modliavajú litánie. Tieto pobožnosti sú veľmi obľúbené, o čom svedčí aj skutočnosť, že aj v našej farnosti sa mnoho veriacich zúčastňuje na tejto modlitbe, a to dokonca až v dvoch časoch počas dňa: po rannej i po večernej svätej omši.**

**J**e veľmi krásne, ak sa veriaci modliavajú spoločne litánie - v máji Loretánske, v ktorých prosia Pannu Máriu o príhovor a v júni litánie k Najsvätejšiemu Ježišovmu Srdcu, v ktorých osobitným spôsobom prosíme o zmilovanie Pána Ježiša. Počas roka sa však veriaci spolu s kňazom modliavajú napríklad litánie aj počas adorácií: k Predrahej Kristovej Krvi alebo, k Najsvätejšiemu menu Ježiš. Počas roka možno počuť modlitbu litánií k Všetkým svätým pri niektorých významných udalostiach, ako sú krst katechumenov na Veľkú noc, kňazské vysviacky, ale aj pri procesii počas pohrebných obradov...

Nie som si však istý, koľkí veriaci vlastne poznajú históriu vzniku litánií, preto aj v tomto príspevku najskôr vysvetlíme, čo znamená vlastný pojem „litánie“. Slovo vyjadruje vec, je to viac ako jej číre pomenovanie. Slovo vystihuje aj podstatu bytia, deja, stavu. Preto mnohokrát vysvetlíť slovo znamená: vysvetliť aj vec samu alebo ju aspoň priblížiť, sprístupniť chápanie.

Slovenské slovo „litánie“ je obmenou latinského slova „litanía“. Cirkevná latinčina prevzala toto slovo z gréckeho „litaneía“. Odvodzuje sa zo základného slova „lité“ - prosba, modlitba. Z „lité“ vzniklo jednak sloveso „litanueo“ s významom: úpenlivo prosím; a jednak slovo „litomaí“, ktoré znamená: vyprosovať si, prosiť o odpustenie, prosiť o zľutovanie - teda o niečo úpenlivo prosiť. Grécke slovo „litaneía“ a latinské „litanía“ teda pôvodne znamenali úpenlivú prosbu, úpenlivé vyzvanie (porov. J. K. Šmálov, *Litánie Loretánske*, s. 21).

Niektorí ľudia sa mylne domnievajú, že litánie sú určitým spôsobom umelo vytvorené zvolania, aby sa „vyplnil“ čas pri konaní liturgie. Avšak to je obrovské nepochopenie a keď chceme poznať dôvody vzniku litánií, musíme sa pozrieť do histórie. A to poriadne hlboko!

Zárodky litanickej formy modlitby boli v Cirkvi už od apoštolských čias. Právzor mali v žalmoch, ktoré tvorili rámec novozákonnej bohoslužby. Každý môže nazrieť do Starého zákona, konkrétne do knihy žalmov a nalistovať si Žalm 136. Je pomerne dlhý, ale ukazuje sa ako prototyp litánií, kedy po krátkom zvolaní sa zakaždým opakuje rovnaký refrén. Keďže nepredpokladám, že sa väčšine chce teraz nazerať do Žaltára, uvedený žalm, ako ukážku uvediem, aby každý čitateľ videl, ako Ž 136 znie:

Oslavujte Pána, lebo je dobrý, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

Oslavujte Boha nad bohmi, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

Oslavujte Pána nad pánmi, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On jediný koná veľké zázraky, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On múdro stvoril nebesia, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On rozprestrel zem nad vodami, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On stvoril veľké svetlá, **lebo jeho milosrdenstvo je večné:**

slnko, aby panovalo vo dne, **lebo jeho milosrdenstvo je večné,**

mesiac a hviezdy, aby panovali v noci, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On pobil egyptských prvorodencov, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On vyvedol Izraela spomedzi nich, **lebo jeho milosrdenstvo je večné;**

mocnou rukou a vystretým ramenom, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On rozdelil Červené more na dve časti, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

A Izraela previedol jeho stredom, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

V Červenej mori zatopil faraóna i jeho vojsko, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On previedol svoj ľud cez púšť, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On pobil význačných kráľov, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

A pozabíjal mocných kráľov, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

Sehona, kráľa amorejského, **lebo jeho milosrdenstvo je večné;**

a Oga, kráľa Bášanu, **lebo jeho milosrdenstvo je večné;**

a ich krajinu dal za dedičstvo, **lebo jeho milosrdenstvo je večné;**

za dedičstvo Izraelovi, svojmu služobníkovi, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On pamätal na nás v našom ponížení, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

A oslobodil nás od našich nepriateľov, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

On dáva pokrm každému stvoreniu, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

Oslavujte Boha nebies, **lebo jeho milosrdenstvo je večné.**

Litánie sa väčšinou konávali ako procesiové modlitby: za pápeža Gregora Veľkého (590 - 604) sa v rímskej liturgii konali štáciové procesie, kedy sa veriaci ľud Ríma, za spevu prosebných modlitieb uberal zo siedmich chrámov, ktoré boli v Ríme, v siedmich sprievodoch do

vopred určeného chrámu (tzv. štáciový chrám), v ktorom sa konala bohoslužba.

Náboženské sprievody, procesie, sa konali od nepamäti. Boli všeludským (všeludovým?) javom, vyplývajúcim z vnútornej potreby človeka spoločne prejavovať zmysľanie, pestovať zjednocujúcu silu ducha a týmto zjednoteným úsilím si vyprosovať pomoc od Pána Boha. Procesie poznali nielen židia (viď Starý zákon), ale aj pohania a neskôr aj kresťania.

Litánie sa v nedávnej minulosti konávali a v niektorých farnostiach sa konávajú aj dnes tak, že v nedeľu popoludní bola osobitná pobožnosť v chráme, ale žiaľ postupne tento zvyk zaniká. Nebola to nedeľná svätá omša, ale popoludňajšia pobožnosť, ktorej ľudia bežne hovorili „litánie“, resp. ako si to aj ja ešte pamätám, v niektorých oblastiach hovorili: „Ideme na letánie“. Boli to pobožnosti konané poobede, kedy sa vystavila Najsvätejšia Sviatosť Oltárna a kde sa za sprievodu organu spievali litánie, antifóny a piesne, ktoré priliehali k danému cirkevnému obdobiu. Bola to približne hodinová pobožnosť, keďže kňaz mal aj zamyslenia i modlitby a súčasťou bolo aj posvätné ticho. Práve z týchto popoludňajších pobožností sa zachovala aj v našom Blumentáli nedeľná (žiaľ veľmi krátka a veľakrát aj unáhlená) adorácia, po svätej omši o 16,30 h.

Modlitby litánií sú veľmi mnohovranné a bohaté na mnohé obrazy a metafory. Je preto dôležité, aby veriaci aj rozumeli jednotlivým akلامáciám, ktoré vyslovujú (sa volajú) napríklad pri Lorentánskych litániách alebo pri litániách k Predrahej Kristovej Krvi, či pri litániách k Najsvätejšiemu Ježišovmu Srdcu. Z času na čas sa ja, ako kňaz, v mesiacoch máj a jún, snažím niektoré zvolania z litánií viac vysvetľovať počas tematických kázni pri svätých omšiach cez týždeň. Veriacim som už počas uplynulého mesiaca máj hlbšie objasnil oslovenia *Matka Dobrej Rady*, *Archa zmluvy*, *Veža zo slonovej kosti*. V júni mám pripravené vysvetlenie niektorých zvolaní z litánií k Ježišovmu Srdcu.

Záleží aj na nás kňazoch, aby sme ľudí nielen posväcovali, ale aj vyučovali, aby sa bohatstvo, ktoré v Cirkvi máme, neustále ukazovalo ako prenádherný drahokam a aby veriaci aj rozumeli tomu, v čo veria a za čo sa modlia.

Stanislav Čúzy, kaplán

## Prvé poslanstvo Fatimy

Fatimské poslanstvo je jasné a jednoznačné: k záchrane človeka a ľudstva pred sebazničením je nevyhnutné obrátenie, odvrátenie sa od hriechu a návrat k Bohu. Z perspektívy storočnice, ktorá plynie od fatimských zjavení, vidíme, ako dejinné udalosti potvrdzujú autentickosť tohto poslanstva.

Panna Mária vo Fatime pripomenula evanjelióvu pravdu, že ľudia ku skutočnému šťastiu potrebujú len všemožného Boha, ktorý nás povolal k bytiu a chce nás všetkých priviesť k plnému šťastiu v nebi. Našou úlohou je zo všetkých síl sa usilovať o zjednotenie s ním v láske, kráčať náročnou a úzkou cestou viery. Posolstvo Panny Márie, ktoré má tri časti, je evanjelióvim poslanstvom. Deťom bolo dané počas zjavenia 13. júla 1917.



V prvej časti fatimského tajomstva Panna Mária ukázala deťom strašnú víziu pekla. Takto pripomenula evanjelióvu pravdu, že konečným dôsledkom odvrhnutia Boha človekom je večné zatratenie.

Podľa *Milujte sa* 49/2016

## Opytali ste sa, odpovedáme

*Často počívame, že kňazské primície sú neraz pripodobňované a označované ako duchovná svadba novokňaza. Dá sa to nejakou vedecky zdôvodniť, alebo je to len výmysel ľudovej slovesnosti?*

*Dakujem za odpoveď.*

Anetta Welthausen

V súvislosti s primičnou omšou sa nám v priebehu dejín pomerne často objavuje motív prirovnávania primícií k *duchovnej svadbe* novokňaza. Síce už aj vo Svätom písme sa analogicky oslovuje Cirkev ako Kristova nevesta, napr. v 2 Kor 11, 2; Ef 5, 23, predsa existuje aj dávna tradícia, ktorá chápe vzťah nositeľov cirkevného úradu k svojim veriacim ako obraz tohto biblického symbolu. Už od 4. storočia sa analogicky porovnával vzťah biskupa k svojej diecéze k symbolu manželského zväzku a z 9. storočia pochádza podobný teologický výklad vzťahujúci sa na kňaza a chrám.

Primiciant sa mohol pritom nazývať *sponsus* (ženich), čo máme zdokumentované aj v niektorých liturgických poriadkoch či v zachovaných textoch. Dokonca v 14. storočí si aj pri viacnásobnom slávení primícií zvolil novokňaz za každým tzv. *paranympov*, ktorí sa nazývali duchovní otcovia alebo matky a po

čas takýchto slávení stáli pri novovysvätenom kňazovi neďaleko oltára alebo sedeli na privilegovanej lavici v chráme. Výklad primícií ako duchovnej svadby nachádza svoje styčné body jednak v liturgickom zvyku Cirkvi, ale na druhej strane aj v živom vzájomnom vzťahu s ohlasovaním evanjelia v primičnej homílii. Predstava, že sa novokňaz v primíciách žení s Cirkvou, stojí určitým spôsobom vo vedomí, že kňazský úrad je očividne chápaný ako **vzťah novokňaza k Cirkvi**. Kňazská vysviacka sa javí ako predpoklad pre konkrétny úrad, ktorý novokňaz prijal a toto úzke spojenie ordinácie a úradu sa zviditeľňuje vzťahom presbytera (kňaza) k jeho titulárnemu kostolu. V germánskej oblasti v 16. storočí sa primície označovali ako „typ svadby“ (kňazská svadba) a Cirkev bola oslovovaná ako *nevesta kňaza*.

Na Slovensku môžeme hľadať historické začiatky prirovnávania primícií k svadbe predovšetkým v 18. storočí v primičných homíliách slávnostných kazateľov, kde často novokňaza vyzdvihovali a predstavovali ako ženicha Panny Márie, dušu novokňaza ako Kristovu nevestu a nakoniec kňaza ako ženicha svätej Cirkvi, s ktorou sa zosobášil pri primíciách. Výklad primícií ako duchovného sobáša novokňaza je v súčasnom období predovšetkým v staršej generácii naďalej známy aj na Slovensku a prirodzene formuje fenomén tradičnej ľudovej zbožnosti. Zvýraznené je to napríklad v obklopení primicianta svadobnými družičkami, rozdávaním a pripínaním pierok na kabát zúčastnených, čo korešponduje so slovenskými svadobnými zvykmi. Niekde nazývali deň primícií dňom, kedy sa novokňaz verejne zosobášil so svojou svätou nevestou Cirkvou. Z toho môžeme odvodzovať skutočnosť, že ľud cítil aspoň vnútornú primeranosť pre analógiu primícií ako „duchovnej svadby“.

*Lexikón pre teológiu a Cirkev* zas videl v takejto analógii len stredobod primičných zvykov. Takzvaná primičná nevesta či primičné družičky, zúčastnené na primičnom slávení, sa po dlhý čas a na rôznych miestach chápali ako symbol Cirkvi, s ktorou novokňaz uzavrel zväzok pri primičnej omši.

Možno sa nám takéto prirovnanie na prvý pohľad zdá príliš profánne, *avšak primičná nevesta nesymbolizovala nejaké dievča či ženu, ale Kristovu Cirkev ako vlastnú nevestu kňaza*, čo nám historicky veľmi pekne ozrejmuje aj primičná báseň, zachovaná z roku 1938: *Dnes si vstúpil do svadobnej siene, lebo sa koná tvoja svadba. Telo a krv v spôsobe chleba a vína zjednotili ťa s Bohom pri hostine lásky. Ona je bez škvrny, bez vrások, tvoja nevesta, láska tvojej voľby, večne mladá a žiariaca ako zlato, a ty ju budeš verne spravovať. Kristova Cirkev, to je tvoja nevesta, ty ju budeš chrániť cudne a čisto, ako ti ju zveril Boh Otec. A v tomto manželskom zväzku,*

pretavenom nebeským požehnaním, zosta-  
neš mladý ešte aj s bielymi vlasmi.

Nemecký dogmatik *Franz Seraph Hettinger* sa pokúsil v polovici 19. storočia odvodiť vzťah kňaza k veriacim z panenského vzťahu Krista k Cirkvi, keď chápal primície ako slávenie: „**kde sa Kristus v kňazovi a kňaz ako nasledovník Ježiša Krista zasnubuje pred tvárou Boha a večnosti so svätou Cirkvou**, aby jej vzbudil sväté pokolenie, a tak sa týmto tajomným spojením stal v oveľa vyššom a vznešenejšom zmysle otcom požehnaného ľudu.“

Téma duchovného otcovstva kňaza je stále aktuálna. Ide v nej o **nasmerovanie kňaza na Krista**, ktoré by sa pri liturgickom obrade svätenia panien mohlo označiť ako „sobáš s Kristom“, zatiaľ čo slobodný kňaz sa „ako druhý Kristus – ženích (*alter Christus-sponsus*) snúbi s nevestou Cirkvou (*Ecclesia-sponsa*)“.

**Veľký význam má interpretácia vzťahu kňaza a Cirkvi pre všeobecné a pozitívne chápanie celibátu**, ktorý mnohí dnes zatracujú a kladú rôzne argumenty proti jeho uzákoneniu v latinskej katolíckej cirkvi. *Hettinger* poznamenal, že „preto je aj duchovné manželstvo kňaza spojujúce a neznesie žiadne druhé, s ktorým by sa delilo o svoju lásku. Kto chce okúsiť hojnosť tých nebeských radostí, ktoré dáva Cirkve tomu, kto sa s ňou vrúcne spája, ten sa musí zrieknuť pozemských radostí“. **Argumentácia spojenia bezženstva a kňazstva sa javí ako nevyhnutná a celibát je v mnohom ohľade primeraný kňazstvu**. Cirkve si vždy veľmi vysoko cenila trvalú zdržanlivosť pre nebeské kráľovstvo, ktorú Kristus odporúčal a zachovával, a ktorú nemalo veriacich v priebehu vekov ochotne prijímať. Ona je totiž znakom a vzpruhou dušpastierskej lásky a významným zdrojom duchovnej plodnosti vo svete. **Poslanie kňaza – primícia** – je celkom zasvätené službe ľudu, ktoré Kristus, víťaz nad smrťou, vzbudzuje svojím Duchom vo svete a ktoré neodvodzuje svoj pôvod ani z krvi, ani zo žiadosti tela, ani zo žiadosti muža, ale z Boha (Jn 1, 13). Celibátom, zachovávaným pre nebeské kráľovstvo, sa ako kňazi „novým a významným spôsobom zasväcujeme Kristovi, ľahšie sa ho môžeme pridržať s nerozdeleným srdcom, slobodnejšie sa v ňom a skrze neho venovať službe Bohu a ľuďom, nehatejšie slúžiť jeho kráľovstvu a dielu nadprirodzeného preporodenia, a tak sa stávať schopnejšími byť v plnšom zmysle otcami v Kristovi“.

Takto ako kňazi „vznávame pred ľuďmi, že sa chceme výlučne venovať zverenému poslaniu, zasnubovať veriacich Kristovi a oddávať mu ich ako čistú pannu, a tým pripomínať Bohom ustanovené zasnúbenie, ktoré sa má stať plne zjavným v budúcnosti a pre ktoré jediným ženichom Cirkvi je Kristus“. *Hettinger* pripomína, že „kňaz sa oženil so svojou Cirkvou, stal sa hlavou svätého

tela svojho spoločenstva. No nikto nenávidí svoje vlastné telo, ale stará sa oň a chráni ho, ako Kristus svoju Cirkve“. V diele *Hettingera* sa táto myšlienka stala východiskom, od ktorého sa projektoval obraz kňaza, celkom určený starostlivosťou o jemu zverených, a tým o konkrétne spoločenstvo veriacich. Zrejme v tejto perspektíve sa dá pochopiť aj skutočnosť, prečo sa vlastná „duchovná svadba novokňaza“ nevidela už v jeho kňazskej vysviacke, čo by bolo omnoho logickejšie, ale práve v primiciách. Odpoveď môže tkvieť v zistení, že kňazská vysviacka sa konala zvyčajne v biskupskom chráme, kde sa nemožno zažiť vzťah ku konkrétnemu spoločenstvu veriacich. Takto tvorí kňazská vysviacka prvý a nevyhnutný krok k tomu, aby novokňaz mohol nastúpiť do úradu podľa poslania od svojho biskupa.

Aj keď je dogmaticky nesporné, že **sakramentálne (sviatostné) spojenie kňaza nastáva v okamihu vysviacky, spolupatričnosť kňaza a liturgického spoločenstva Cirkvi pod jeho predsedníctvom je prvýkrát zreteľné v prvom samostatnom slávení Eucharistie**. I vzťah kňaza k chrámu by sa dal prirovnávať k manželstvu. Keď novokňaz nastúpi na svoje prvé (zväčša kaplánske) miesto, nadobúda práve ku kostolu, v ktorom slávi liturgiu, konkrétny vzťah prežívaný pre neho i pre ostatných. Aj toto nám jasne teologicky dosvetľuje, že sviatostné povolanie k službe kňaza je vždy zároveň poslaním pre službu spoločenstvu. Pozitívne môžeme hodnotiť, že **svadobná symbolika spojená s primičným slávením, bola v priebehu dejín Cirkvi pomerne živá** a kňazský úrad bol aj historicky primeraným spôsobom určený ako neoddeliteľný so vzťahom k Cirkvi. Vysvätený kňaz nie je viac len privátnou osobou, ale vždy zastupuje a sprítomňuje Cirkve či si to praje alebo nie. Výstižným spôsobom môžeme povedať, že v svadobnej symbolike, viazanej na primičné slávenie, sa vyjadruje kristologické chápanie kňazského úradu: kňaz – *alter Christus*; kňaz – ženích Cirkvi.

V každom prípade môžeme konštatovať, že alternatíva „sobáš alebo primície“ prispela k tomu, že sa primície často chápali ako veľmi dôležitý iný „typ svadby“. Na istom území v Tirolsku boli primičné slávenia dokonca zapisované do farskej Matriky sobášnych vedľa ostatných riadnych sobášov.

Na základe príspevku Petra Cabana (*Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, Trnava SSV 2009, č. 6, s. 294n) liturgického odborníka, pripravil

## Farská knižnica informuje

**B**líži sa leto a s ním aj dovolenkové obdobie. Mnohí z nás spoja turistiku s duchovným obsahom a vyberú sa

v rámci storočnice zjavení práve tam, na autentické miesto, kde sa v roku 1917 zjavila Panna Mária trom deťom, z ktorých dve – Hyacinta a František – boli tohto roku svätorečení, do Fatimy v Portugalsku. Ako bedeker, knižný sprievodca im môže poslúžiť najnovšia publikácia, ktorá pribudla do farskej knižnice: **Marián Gavenda – Fatima, modlitba a pokánie, nádej a záchrana (Perfekt, a. s., Bratislava, 2017, 167 s.)**

Úžasne na tejto publikácii je ale skutočnosť, že táto knižka sprostredkuje veľmi autentické zážitky aj tým, ktorí budú cestovať len virtuálne, budú doma a budú si čítať a pozeráť bohatú obrázkovú dokumentáciu, lebo zvolený štýl je veľmi autentický a bezprostredný.

Kniha je rozdelená do šiestich zaujímavých kapitol, ktoré obsahom na seba nadväzujú a stále hlbšie nás uvádzajú do tajomstva fatimských zjavení. Prvé strany sú venované životným udalostiam troch omilostených detí, i rodinám, podmienkam, v akých žili a vyrastali. Autentické dobové obrázky výrazne uľahčujú našej fantázii rýchlo nadobudnúť dojem, že ich dôverne poznáme a vieme sa vcítiť do ich úzasu z Krásnej Panej, ktorú prvýkrát uzrú 13. mája 1917. Podrobnosti zo všetkých šiestich zjavení – od mája do októbra – sú vykreslené v druhej kapitole. Autor kriticky vykresľuje situáciu, s ktorou sa vizionári museli vyrovnávať aj zo strany Cirkvi, ale aj svetskej vrchnosti. Spočiatku im neverili ani rodičia, trpeli výsmechom, ale aj fyzicky. Všetko hrdinsky vydržali, svojou neobľomnosťou a vernosťou sa pričínili o to, že dnes je Fatima známym pútnickým miestom. To, že to nebola jednoduchá a ľahká cesta, popisujú ďalšie kapitoly, ktoré sa venujú podrobne obsahom jednotlivých zjavení, ktoré poznáme v podobe „tajomstiev“. Jednotliví pápeži posledného storočia mali možnosť sa oboznámiť s podrobným obsahom. Zvyčajne po prečítaní bol text vrátený do vatikánskeho archívu. Až sv. Ján Pavol II. zverejnil po svojom atentáte obsah aj tretieho tajomstva. Panna Mária vo Fatime žiada modlitbu ruženca za pokoj vo svete a pokánie za obrátenie celého sveta. Posledné dve kapitoly sú venované súčasnej Fatime, kde sa dá čo vidieť, aké pamiatky by nám nemali uniknúť a hlavne pomoc modlitebných textov na tých miestach je na nezaplatenie.

Celkovo publikácia pôsobí veľmi sviežim dojmom, obrázky sú farebné a súčasné, s bohatým vysvetlením, logicky na seba nadväzujúc. Text je jasný, zrozumiteľný, teologicky ľahko pochopiteľný, preto odporúčam siahnuť po nej v období prípravy na dovolenku. Jej cenu spoznáte až na mieste, keď sa budú vo vašej mysli postupne vybavovať potrebné fakty. A tí, čo si doma urobia mentálny výlet do Fatimy pomocou tejto publikácie, nebudú o nič menej duchovne povzbudení a obohatení.

**Monika Šandorová**

## ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Št: 14,30 - 16,15 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

## SVÄTÉ OMŠE



• **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 12,00 (okrem soboty); 16,30 h; • **sobota:** 6,30; 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** podľa oznamov;

• **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** podľa oznamov.

## VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA



• vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h; • v **prvopiatkový týždeň** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h; • v **sobotu** pri ranej sv. omši, ktorá začína o 6,30 h a večer pri sv. omši o 18,00 h; • v **nedeľu** dopoludnia pri sv. omšiach o 7,30; 9,00;

10,30; 12,00 h, aj pri popoludňajších svätých omšiach o 16,30 a 19,00 h.

## KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

Farská knižnica svätej Kataríny ponúka svoje služby: v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

## PORADNE CHARITY BLUMENTÁL

- **výučba práce s počítačom:** každú stredu 17,30 - 19,00 h;
- **psychologická pomoc:** pre deti - treba sa vopred prihlásiť na č. t. 0949 461 361; pre dospelých - treba sa vopred prihlásiť na č. t. 0940 186 077; v čase od 17,00 - 19,00 h.
- **práva:** vopred sa prihlásiť na č. t. 0949 461 361.

Poradenstvo je bezplatné, služby sú poskytované v priestoroch farského úradu na Vazovovej 8.

## ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JÚN

**Evanjelizačný:** Prosme, aby sa predstavitelia národov rozhodli nezasadzovali za skončenie obchodovania so zbraňami, ktoré spôsobujú smrť nohých nevinných obetí.

**Úmysel KBS:** Aby nám Duch Svätý pomohol spoznať, čo je dobré a čo zlé, posilnil nám vôľu konať dobro a odmietat' zlo.

## VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

**4. 6. Zoslanie Ducha Svätého**

5. 6. Svätodušný pondelok

8. 6. Nášho Pána Ježiša Krista, najvyššieho a večného kňaza

**11. 6. Najsvätejšej Trojice**

13. 6. Sv. Antona Paduánskeho

**15. 6. Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi**

**23. 6. Najsvätejšieho Srdca Ježišovho**

**24. 6. Narodenie sv. Jána Krstiteľa**

**29. 6. Sv. Petra a Pavla, apoštolov**

## OZNAMUJEME:

- **litánie k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu** budú vždy len 5 minút pred svätou omšou, ktorá začína o 16,30, v sobotu o 18,00 h;
- **sväté omše v pracovný deň na prikázané sviatky:**
  - Kristovho tela a krvi
  - svätých apoštolov Petra a Pavlabudú dopoludnia o 5,45; 6,30; 9,00; popoludní o 16,30; 18,00 a 19,00 h.

## ADORÁCIA

- v **stredu** po sv. omši, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca
- vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

## FATIMSKÁ SOBOTA

3. 6. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

## VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 17. 6. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.